

Ενθύμιον ωραίας Ανδρου

Καρτ ποστάλ με απεικονίσεις του κυκλαδικού νησιού σε μια κομψή έκδοση

Του ΚΥΡ. ΝΤΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

Γιάννης Σταθάτος, «Χαιρετίσματα από την Ανδρο...».

Ταχυδρομικά δελτάρια, 1900-1960. Από τις συλλογές Γιώργου Παπαδόπουλου, Αντώνη Πολέμη, Γιάννη Κοντοβασίλη, ΕΛΙΑ (Καίριος Βιβλιοθήκη, 2007. 132 σ.)

ΛΕΥΚΩΜΑ Ένα κομψό λεύκωμα 23x24 εκ.

που λειτουργεί ως φιλόξενο όχημα μεταφοράς 75 καρτ ποστάλ με απεικονίσεις της Ανδρου σε μια καλά συγκερασμένη θεματικά και άρτια σχεδιασμένη έκδοση. Έχουν προηγηθεί και άλλες δημοσιεύσεις συλλογών, ενοτήτων ή ποικίλων θεματικών συνδυασμών ώστε το ειδικό αυτό μέσο ταχυδρομικής επικοινωνίας να έχει αναβιώσει στη μνήμη των παλαιών και να έχει γνωστοποιηθεί στους νέους. Το είδος ωστόσο δεν εξέλιπε συνεχίζοντας τη θριαμβευτική πορεία του εξελιγμένο και πάντα ελκυστικό πληροφοριακό και πρόσχαρο. Γεννήθηκε ξαφνικά και η χρήση του γενικεύτηκε κερδίζοντας πόντους από το παραδοσιακό σύστημα αλληλογραφίας που απαιτούσε κάποιες διαδικασίες, κερδίζοντας χρόνο, λύνοντας πρόβλημα της ελλείψεως διάθεσης μακροσκελών επιστολών και προσφέροντας τη δυνατότητα επιλογής δίκην δώρου μιας ωραίας εικόνας του τύπου «Ενθύμιον ωραίας Ανδρου», όπως εδώ και με τη δυνατότητα διαιώνισής του. Ακριβώς αυτό και συνέβη.

Οι καρτ ποστάλ έγιναν προ πολλού συλλεκτικό είδος από τα πιο ευγενή και εν πολλοίς ωφέλιμα και διδακτικά, κάπως σαν υπερμεγέθη γραμματόσημα. Ξεχασμένα εδώ και εκεί συνεχώς έρχονται τυχαία στην επιφάνεια και ανασταίνουν νοσταλγικά παρελθόντα, ανακινούν μύχιες αναμνήσεις και υποβάλλουν συγκινήσεις.

Ταχυδρομικά δελτάρια της Ανδρου από τρεις συλλογές περιλαμβάνονται στο λεύκωμα που επιμελήθηκε ο Γιάννης Σταθάτος.

Δημιουργούν όμως και μεγάλο ενδιαφέρον μεταξύ των εραστών των «παλαιών» οι οποίοι αναζητούν μέσω αυτών πληροφορίες, γνώσεις και επιβεβαιώσεις υποθέσεων, μιας και είναι ισχυρά ντοκουμέντα πληροφόρησης και κομψότητας πολιτισμικής. Η υποδειγματικά τεκμηριωμένη έκδοση που ανασταίνει μιαν Ανδρο νοσταλγική οφείλεται στον έντονα δραστηριοποιούμενο περί τα φωτογραφικά με έδρα τα Κύθηρα κ. Σταθάτο. Στο διαφωτιστικό εισαγωγικό του κείμενο, που συνήθως δεν απαιτείται σε παρόμοιες εκδόσεις οι

οποίες περιορίζονται στην προβολή του εικαστικού μέρους τους, δίνει μια συνοπτική και διαυγή ιστορία του κάποτε νεωτερισμού που κέρδισε κατά κύριο λόγο τους αλληλογράφους του κόσμου που συνδύασαν και τις φιλότεχνες διαθέσεις τους. Διατρέχει την ιστορική πορεία του επιστολογραφικού είδους, παγκόσμια και στην Ελλάδα. Αναφέρει δημιουργούς, αποτέλεσμα επίμονης έρευνας, αναζητώντας στοιχεία ειδικά για τους Ανδριους, φωτογράφους και τυπογράφους - εκδότες. Η οπτική περιμετρος που συντάσσεται από την

εικονογραφική παρουσίαση της Ανδρου, ως προσωπική συμβολή της προβολής του νησιού των εγκάρσιων παραγωγών, παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Τόσο το ανδριώτικο τοπίο όσο και η κοινωνική ζωή της εποχής παρέχουν μια εναργή εικόνα του τόπου και της κίνησης, έστω και αν από φωτογραφική άποψη η τέχνη δεν είναι παρούσα. Όπως όλα τα διασωθέντα καρτ ποστάλ και αυτά ρίχνουν φως σε πολλές πτυχές: τοπιογραφικές, αρχιτεκτονικές, κοινωνικές, ενδυματολογικές, θρησκευτικές, λαογραφικές, καλλιτεχνικές. Αδιάψευστες μαρτυρίες των εξελίξεων, αλλαγών και μεταβολών που επήλθαν.

Αν το ενδιαφέρον των καρτ ποστάλ επικεντρώνεται στην εικαστική πλευρά τους δεν πρέπει να παραγνωρίζεται και το οπισθοπλευρό τους που αφορά τους κοινωνιολόγους και τους μελετητές της επιστολογραφίας, μιας και ο περιορισμένος χώρος ανάγκαζε σε περιληπτικές, συνοπτικές, μονόπλευρες καταγραφές, που δεν απαιτούσαν απαντήσεις εκ μέρους των παραληπτών. Ο περιορισμένος χώρος οδήγησε σε διαφοροποιήσεις των μορφών της αλληλογραφίας. Πολύ σωστά, λοιπόν, ακολουθεί ένα «Μικρό Ανθολόγιο Κειμένων» στο οποίο μεταφέρονται αποσπάσματα των σύντομων κειμένων των αποστολέων. Συμπλήρωμα ελκυστικό και ολοκλήρωση του έργου. Τέλος, παρέχεται ένα μέρος με στοιχεία ταυτότητας των καρτ ποστάλ που περιλαμβάνει τους χώρους λήψης των φωτογραφιών, κάποιους φωτογράφους, εκδότες και χρονολογίες ακριβείς ή κατά προσέγγιση. Συμπερασματικά η έκδοση υπερβαίνει το είδος «λεύκωμα» και προστίθεται στην περί Ανδρου βιβλιογραφία ως ένα γοητευτικό πληροφοριακό έργο.